



## Reactie van Stichting VIA op de internetconsultatie implementatie Asbestrichtlijn (2023/2668)

Datum: 8 mei 2026

Stichting VIA, onderschrijft het doel van de **herziene Europese Asbestrichtlijn**: een hoog beschermingsniveau voor werknemers tegen blootstelling aan asbest. Tegelijkertijd is het van groot belang dat de nationale uitwerking proportioneel, risicogericht en praktisch uitvoerbaar is voor bedrijven die werken in een (volcontinue) industriële omgeving.

Op basis van de consultatiestukken, de voorgestelde wijzigingen van het Arbobesluit en de Arboregeling met de bijbehorende impactanalyse van Panteia, geven wij hierbij onze reactie op de implementatie van de EU Asbestrichtlijn 2023/2668. De focus van Stichting VIA ligt op het verwijderen van **asbestpakkingen** in leidingen van **procesinstallaties**.

### 1. Gevolgen Nederlandse keuze door indeling in productgroepen

*Arbobesluit art. 4.57 en Arboregeling art. 4.41*

Ministerie SZW heeft gekozen om de **vergunningsoorten** (beperkt, basis, uitgebreid) te baseren op productgroepen ofwel asbesttoepassing. De indeling is gebaseerd op het *potentiële risico* van het materiaal en niet op het *feitelijke risico na toepassing van beheersmaatregelen*. Deze benadering sluit niet aan bij de werkwijze van Arbo-wetgeving, waarbij aard, mate en duur van de blootstelling bepalend zijn voor de risicobeoordeling.

In feite is het een **nationale kop** dat door de selectie op materiaalsoort geen rekening houdt met de werkmethode, waarbij ook het gebruik van beheersmaatregelen (bv natmaken) bepalend is voor het wel/niet voldoen aan de grenswaarde. In de EU Asbestrichtlijn wordt bij het bepalen van de grenswaarde wèl rekening gehouden met beheersmaatregelen. Opgemerkt wordt dat aard, mate en duur van de blootstelling in Nederland uiteindelijk zijn beslag krijgt in SMART-ns. Echter dit is veel later in het proces, namelijk bij de te nemen maatregelen bij het saneren van asbest.

Bij de indeling in **productgroepen**, vallen asbestpakkingen onder de hoofdproductgroep “Geweven of geperste asbesthoudende toepassingen”, dus onder de Vergunningsoort Basis. Voor de industrie heeft dit tot gevolg dat het verwijderen van asbestpakkingen in een zwaarder regime valt dan in de huidige situatie (Risicoklasse 1). De industrie beschikt over een landelijk gevalideerde werkmethode (VIP) voor het verwijderen van pakkingen, die aantoont dat mèt het nemen van beheersmaatregelen de blootstelling ruim onder de grenswaarde blijft. Plaatsing in vergunning Basis is om deze reden niet proportioneel.

Alhoewel de (hoofd)productgroep leidend is, staan in de Nota van Toelichting (NvT) van de Arboregeling enkele uitzonderingen gemeld. Zo valt lijm in eerste instantie onder de elastische toepassingen, dus categorie “Beperkt” maar worden er redenen genoemd dat asbesthoudende lijm toch onder “Basis” valt. Zo ook voor asbestcement, dit valt in principe in de categorie “Basis”, maar als het kleinschalige asbesttoepassingen betreft, komt het alsnog in categorie “Beperkt”. M.a.w. er zijn dus **mogelijkheden** aanwezig om als specifiek product te kunnen afwijken van de hoofdproductgroep.



**Verzoek:** Verschaf duidelijkheid op basis van welke criteria / voorwaarden verplaatsing tussen de hoofdproductgroep mogelijk is, waardoor toepassingen (bv pakkingen) in een minder belastende vergunningsoort geplaatst kunnen worden? Dit geeft ook een drijfveer aan partijen om te innoveren.

## 2. Wachtijden door meldplicht (werkdagen) zijn onwerkbaar voor de industrie

*Arbobesluit art. 4.37 en art. 4.38*

De nieuwe wetgeving leidt tot de verplichting om minimaal twee werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden een **melding** te doen aan de toezichthouder. Dit is **extra wachttijd** die industriële partijen ervaren als zij direct een storing (niet zijnde een calamiteit) willen verhelpen. Uit de NvT blijkt dat het ook gaat om werkdagen. Dus als de melding wordt gedaan op vrijdag, kunnen de werkzaamheden niet starten op maandag. Voor bedrijven die volcontinu werken, is dit een onwerkbare situatie. Storingen aan installaties vereisen vaak directe actie. Het introduceren van verplichte wachttijden leidt tot onnodige stilstand, hoge kosten en risico's voor bedrijfscontinuïteit.

Introduceer een regeling voor spoedeisend onderhoud (geen calamiteit) met passende beheersvoorwaarden. Of een andere mogelijke uitweg is het aanmerken van de situatie als een "**calamiteit**" (Arbobesluit art. 4.38), waardoor een uitzondering op de meldplicht kan gelden. Dit bevindt zich echter in een grijs gebied, omdat niet altijd duidelijk is wanneer sprake is van een "situatie waarin ernstige schade aan gebouwen, goederen of het milieu ontstaat". In de NvT is wel aangegeven dat een melding achterwege kan blijven wanneer deze redelijkerwijs niet van de werkgever kan worden verlangd. Dat biedt enige ruimte voor interpretatie; hoe dit in de praktijk uitpakt, zal zich nog moeten bewijzen.

## 3. Lastenverzwaring door certificering als bewijs van naleving

*Arbobesluit art. 4.58*

Omdat pakkingen in de vergunning Basis zijn geplaatst, dient ondermeer een **certificaat** (als bewijs van naleving) aangeleverd te worden bij de vergunningaanvraag. Voldoen aan een procescertificaat vraagt de nodige inspanningen. Denk bij de extra lasten (kosten) aan: aantoonbaar voldoen aan specifieke NEN-ISO-normen, diverse registratie-acties, contacten met de CI, audits etc.

Hoe het toekomstige **certificatieschema** eruit komt te zien, is nog onduidelijk. Wel is duidelijk dat het onder **accreditatie** gaat vallen. Dit is een verzwaring voor VIA-leden die (incidenteel) pakkingen verwijderen, waarbij asbestverwijdering geen core-business is. Voor welke vorm ook gekozen zal worden (een lichter of een zwaarder schema), dit heeft onmiskenbaar zwaardere lasten tot gevolg voor VIA-leden als zij pakkingen in eigen beheer willen blijven verwijderen.

Een ander gevolg is, dat het voor sommige industriële partijen onaantrekkelijk of zelfs onhaalbaar wordt om pakkingen in eigen beheer te verwijderen. Dit kan wederom invloed hebben op de asbestmarkt: beschikbaarheid saneerders.

Stichting VIA bepleit dat **erkende werkmethoden** (veilige werkwijzen) beloond zouden moeten worden. Bedrijven die gebruik maken van erkende werkmethoden, waarbij met meetgegevens is aangetoond dat de blootstelling onder de grenswaarde blijft, zouden daarom in aanmerking moeten komen voor een vergunning Beperkt. Deze benadering past bij het risicogerichte karakter van de Arbowetgeving.



#### 4. Opleiding en erkenning: verlies aan flexibiliteit zonder bewezen veiligheidswinst

*Arbobesluit 4.32 en Arboregeling art. 4.22 en art. 4.23 en art. 4.25*

De voorgestelde opleidingseisen, erkenning van opleiding en opleider, registratie in het Register Gezond en veilig werken met asbest, periodieke hercertificering, het hebben van een kwaliteitsplan e.d. betekenen een duidelijke lastenverzwaring. Door deze extra eisen, wordt het voor VIA-leden vrijwel onmogelijk gemaakt om pakkingen in eigen beheer te kunnen verwijderen.

Dit alles leidt tot hogere kosten en minder flexibiliteit, zonder dat dit aantoonbare veiligheidswinst oplevert.

#### 5. Structurele onderschatting van kosten in Panteia rapport

Een paar algemene opmerkingen over het Panteia rapport Markt- en Impactanalyse.

In de berekening van de effectmeting - de kosten die de nieuwe regeling voor de asbestmarkt betekent - zijn geen marktconforme bedragen gebruikt. Het uurtarief waarmee gerekend wordt, is 40 euro per uur voor technici en middelbaar opgeleid personeel en 65 euro per uur voor een hoogopgeleide medewerker. In de praktijk zijn de aangeboden uurlonen in de offertes van de contractor zeker een factor 2 hoger.

In het rapport is geen rekening gehouden met de kosten van wachttijden bij de industriële opdrachtgevers. Onnodige stilstand van installaties is een zeer grote kostenpost, die verschilt per installatie.

Dit leidt tot een onderschatting van de daadwerkelijke kosten die de implementatie van de EU Asbestrichtlijn tot gevolg heeft. De verwachting is dat een deel van deze extra kosten wordt doorberekend naar de (industriële) opdrachtgevers. Al deze (extra) kosten maken de verwijdering van asbestpakkingen op geen enkele wijze veiliger.

#### 6. Artikelgewijze toelichting / opmerkingen / vragen

*Arboregeling art. 4.29*

Hierin staan de **erkende werkmethoden** specifiek benoemd, zelfs met een commerciële naam. Als de lijst met erkende werkmethoden wordt uitgebreid, is wijziging van de Arboregeling nodig. Ons voorstel zou zijn om in het artikel te verwijzen naar de VIP website, waar de volledige lijst met erkende werkmethoden beschikbaar is. Op die manier kan de inhoud van de betreffende werkmethode ook direct worden geraadpleegd.

*Arboregeling art. 4.31 [PM]*

De nadere eisen aan de **asbestdocumentatie** zijn nog niet benoemd. Dit artikel hangt samen met Arbobesluit art. 4.48 Asbestidentificatieplicht. Wij vinden het positief dat - met het vervallen van de uitzondering op de inventarisatieplicht - de mogelijkheid tot asbestidentificatie wordt geboden. De verantwoordelijkheid bij identificatie komt meer bij de industriële opdrachtgever te liggen. Zij hebben (systeem)documentatie van installaties beschikbaar, mede noodzakelijk voor het borgen van onderhoudswerkzaamheden.

In Arbobesluit art. 4.48, eerste lid, is al vastgelegd welke informatie minimaal beschikbaar moet zijn over de aanwezigheid, aard en concentratie van asbest.



De vraag is daarom welke aanvullende inhoudelijke eisen nog expliciet aan de documentatie gesteld moeten worden om de kwaliteit en bruikbaarheid daarvan te waarborgen. Met andere woorden, nadere invulling van Arboregeling art. 4.31 achten wij niet noodzakelijk.

Een alternatief is om in Arbobesluit art. 4.48 duidelijker vast te leggen hoe de verantwoordelijkheden voor het verzamelen, verstrekken en gebruiken van deze informatie binnen de keten van betrokken partijen zijn verdeeld. Dit voorkomt mogelijke onduidelijkheden in de praktijksituatie.

#### *Arbobesluit art. 4.53 lid 2*

Het artikel gaat over **melding na beëindiging werkzaamheden**. Wij vinden “Artikel 4.38, tweede en derde lid, is van **overeenkomstige toepassing**” lastig te duiden. Deze zin kan op twee manieren gelezen worden. Als de zin verwijst naar de titel, dan is de interpretatie dat je zou moeten melden na beëindiging van de werkzaamheden, genoemd in het tweede en derde lid van Arbobesluit art. 4.38.

Echter in de NvT (blz 173) staat “*Voor de in artikel 4.38, tweede en derde lid, uitgezonderde werkzaamheden hoeft ook geen melding te worden gedaan na afronding van de eindbeoordeling (artikel 4.57).*” Hier staat dat geen melding van de beëindiging van de werkzaamheden nodig is.

De toelichting is helder, maar de zin in het Arbobesluit roept vraagtekens op. Wij vragen deze zin duidelijker te omschrijven.

#### **Slotwoord**

Stichting VIA onderkent de omvangrijke opgave waarvoor het ministerie SZW staat bij de implementatie van de EU asbestrichtlijn in de Nederlandse wetgeving. Tijdens de door ministerie SZW georganiseerde klankbordgroep- en stakeholders-overleggen zijn wij geïnformeerd en hebben wij input geleverd op diverse voorgelegde discussiestukken. Daarbij is steeds benadrukt dat deze overleggen een informerend en consulterend karakter hebben, terwijl de uiteindelijke besluitvorming bij het ministerie van SZW ligt.

Het implementatie-proces is nog in volle gang. Er zijn nog diverse openstaande punten en [PM] artikelen die ingevuld moeten worden, voordat de feitelijke uitvoering kan starten. Wij blijven graag betrokken en denken constructief mee in het verdere proces.

Namens het bestuur van Stichting VIA